

**MAT VOLÁ;
OHLASY Z OBCE
ROZTRATENÝCH**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649109968

Mat volá; ohlasy z obce roztratených by Martin Kukuin

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

MARTIN KUKUÍN

**MAT VOLÁ;
OHLASY Z OBCE
ROZTRATENÝCH**

MAŤ VOLÁ

Ohlasy
z obce roztratených.

Napísal
MARTIN KUKUČIN

III.

G. A. Bežo, nakladateľstvo a dočišťarené v Trnave.

I.

Len čo otvorili obchod a rozostavili veci na miesto, zjavil sa vo vchode od ulice San Martin pán Fortunato Mešetar. Bol obriadený pečlivo, ako vždy. Biely trojhran košele na prsiach sa skveje. Rozdelila ho na dve menšie rovné diela kravata s tmavočervenými hrášky v tmavozelenom poli. Čiara na nohaviciach ukazuje rovnú ku zaokrúhleným pyskom poltopánok. Oči mu žiaria veselostou vo vypočínutej, alebo skôr omladnutej tvári.

»Prichádzam zavčasu?« obrátil sa na pána Vodopiju, ktorý prišiel proti nemu. »Nebudem na obťaž?«

Uistil ho, že nie. Ľudia neidú ešte, až o dve hodiny sa otvorí ozajstná robota.

»Ľudia bez roboty volkajú si v posteli. Ale my robotníci vstavame!« Zasmial sa a utieral čelo, ako by od znoja. Pána Vodopiju oviala vôňa už či z vlasov, alebo šatôčky. »A gazda? Lenoš ešte?«

Ukázal mu na písáreň. Prišiel skoro jedným vrzom so svojimi ľuďmi.

»Pozreme, čo porába.« Poklepal mu po pleci, žmurknul naň dôverne a ako v žarte:

»Najprv pochyťme jeho: potom príde rad na vás.« Zdvihol paličku akosi výstražne. Pán Vodopija sa usmial a poklonil.

V písárni onedlho sa ozývaly hlasy pána Fortunata a Katoviča, Zamieňaly sa. Bolo badať, že pán Katovič privítal veselo priateľa.

»Čo nového, Srečko?« Oslovil ho, keď už sedeli jeden proti druhému pri stole. »Dáme si kávičku?«

»Len čo som vstal od stola. Vieš, že by ma nepustili z domu na lačno« — usmial sa hrdo. »Domáci poriadok v tých veciach je veľmi prísny. Ak máš, daj dobrú cigarku.«

Zapálili si. Pán Fortunato potiahol nohavice nad kolenní trochu do hora. »Prišiel som po práci. Vybral som sa po domoch. Začínam u teba. Vidiš, tvoj dom mám skoro za svoj.«

»I môžeš, Srečko. Máš ho otvorený, vo dne v noci. Ako sa má pani Flora?«

»A dobre. Ďakujem.« Pán Fortunato zväžnel, v očiach sa ukázala starostlivosť. »Viac ráz som ti povedal aká je, neborka, vždy spokojná. Ale viem, že ju trápi túžba navštíviť svojich, iba že ju nevyjaví.« Pozrel na cigárku, ako horí rovno; čiara medzi ňou a popolom tvorí temer pravidelný kruh. »Vie, že by nemohol vyhovieť.«

»Prečo nie? Cesta nestojí toľko.«

»Cesta nie, ale čo súvisí s ňou. Prípravy, dačo šatstva, potom dary. Nevieš koľko stojí vystupovať ako tak.« Pán Simon sklonil hlavu: nechcel sa starieť do tej veci. »Musí počkať,« doložil pán Fortunato. »A teraz o inej veci, ak dovoľíš,« začal sa usmievať spokojne. »Tiež sa ma týka dosť zblízka. Podpísal by si sa na podiele na väčšiu prácu okolo zlata?«

»Založiť spoločnosť?« spýtal sa pán Simon.

»Takého ničto.«

Pán Katovič zvažnel, trochu sa nachmúril. »V spoločnostiach som sa nikdy neobracal mnoho. Bolo ich moc dosiaľ. Ani jedna nevypálila dobre. Vyšly nanivoč a podielníci prišli o svoje vklady.«

»Viem,« prisvedčil pán Fortunato. »Ale z toho nenasleduje, aby sa nemohla vydať, ktorá má dobré základy.«

»Prečo nie, ak sú zeme ozaj zlatonosné a ľudia pri vesle statoční.«

»A čo povieš? Máš ma za statočného, alebo nie?« Pán Fortunato mu pozrel do tváre usmievavým okom. Pán Katovič vstal strmo a podal mu ruku. Kýval hlavou v zazlení, ako sa mohol pýtať čo takého.

»Vieš, že ti verím ako sebe« — dodal.

Pán Fortunato mu schytil ruku a zadržal vo svojej. »Cañadón Arriagadov (čítať Kañadón = úžfabina, údolie) som preskúmal dosť podrobne:

môžem istíť s dobrým svedomím, že je v ňom zlata.« Vyslovil to veľmi vážne, skoro slávnostne.

»Cañadón Arriagadov!« — siahol si k čelu. »Arriagada, Arriagada bol politik či generál? Kdesi-čosi som ho počul spomínať. Arriagada!...« I dupnul nobou od netrpelivosti.

»Nuž dali jeho meno, nech už bol ktokofvek, doline v Ohnivej Zemi; poltrefa dňa koňa od Porvenira. Tam jej je najbližší prístav. Sotva si bol v nej kedy.«

»Vieš, že nechodím na dlhé výlety. Ak by Chabunco (čítať Čabunku), najďalej ak by río Pescado« (potok Peskado). Pán Fortunato mu hádže rukou, čo má spomínať veci zpoza húsán, keď sa hovorí o ďalekých dolinách a úžľabinách. »Ale Arriagada, Arriagada!...« — trel si pán Simon čelo — »alebo som tam bol, alebo som sa snal s pánom Arriagadom...«

»Tam si nebol«, istí pán Fortunato. »Ja som bol dva razy: len minulý týždeň čo som sa vrátil. Počul si o Arriagadovi, keď si podpisoval spisy u notára.«

»Vidíš, že som sa rozpamätal! Akože! Bolo nás tam celé shromaždenie na podpise. Pamätám sa...«

Zaradoval sa, že má takú dobrú pamäť. Pamätá ako by holo teraz, koľko sa chlapov tiskalo v úradovni verejného notára. Všetko naši: ryháři, robotníci v prístave alebo v kampe. Me-

dzi, nimj bol i veľkokupec pán Katovič. Sohnaľ ich pán Fortunato na podpis. Dolina Arriagadova musí byť veľká, keď bolo treba toľko podpisov, aby bola zapísaná celá ako banská príslušnosť. Pán Simon a ostatní naši požičali mu len meno; pán Fortunato zaplatil banský poplatok za celý kus. Kus ostal v celosti pod jeho úžitok, hoc banský zákon nedovoľuje zapísať len toľko a toľko hektárov zeme na jednotlivca. Išľi sa mu podpísať z ochoty, ako sa podpisujeme za svedka na smluvy alebo dlžobné úpisy.

»Povyberal som si vás s rozmyslom« — smial sa pán Fortunato. »Keby ste vedeli alebo chceli využiť, mohli by ste mĽ odškriepiť zeme; každý svoj kus, na ktorý dal podpis. Pred zákonom ste vlastne vy majitelia. Nemal som ti to vlastne vyzradiť. Čert nespiť: mohol by si ešte hrabnúť, ak by bolo moc zlata...«

Tak sa shovárali a žartovali. Pán Fortunato mu vyjavil, že najprv pôjde k nim, ktorí mu požičali meno na zeme, či sa budú chcieť zúčastniť. »ZačĽnam od teba, čo mi povieš?«

»Podpíšem sa« — pristáva domáci pán. »Nic pre ten podpis u notára na tri parcele, ale len tak, z kamarátstva...«

Vysvetľil mu, že je tisíc podielov po dvesto päťdesiat peči. Štyristo ich ponechal za majiteľské práva sebe, šesťsto ich púšťa na podielnikov. Keď ich rozpredá svolá sriaďujúcu schôdzku účastnikov.

»Šesťsto podielov; nie malá vec!« Pán Simon sa zahľadl naň. Zatal sekeru do hodného stromu!...

Priateľ sa vystrel a pozrel naň vážne. Každý deň vraj rozhoduje o budúcnosti, lebo predkladá nám novú úlohu alebo starosť. Máme výber podobrať sa, alebo uskočiť; ísť na pravo alebo na ľavo, ak sme si vedeli zaistiť slobodu vôle a rozhodovania. Pri týchto každodenných prácach prídu i výnimečné dni, kde osud zastane na zvratom bode. Tých dní býva málo, ale vtedy sober sa a zastaň si na miesto! Polož odrazu všetko na váhu, keď ideš urobiť veľký skok za šťastím a úspechom! Taký skok čaká i naňho. Sbera tedy sily...

Závidel mu pán Simon, že hovorí i rozmyslene a veje z neho i teplota presvedčenia a vzletu. Verí v budúcnosť a zdat. Zastal si seňavedome; neobzerá sa, ale sa sobral dovedna, aby bol celý pri práci.

Pán Fortunato má jasný obraz svojho ostrova, kde vládne večné jaro, bohatstvo a šťastie. Musí naň skočiť, lebo jeho ostrov nie je na otvorenom mori. Okolo neho vládne jednotaj prudké vlnobítie. More sa rozráža o ostré úskalia, skryté kdesi pod vodou, kde ich ani nevidno. Len ich cítiť kde sa more spína a odbíja, znova sa vracia s besnou penou na ne a búcha do nich. Kto ide naň musí prejsť najprv nebezpečným pásom. Kto nedá pozor uhladiť čas, hodí ho o skalú, že viac neuzre božieho slnca. Smelý